

Õpilasteleht

Nr. 19.

10. märtsil 1937.

V aastakäik.

Riigiraamatukogu.

Fotokaameraga lõvijahil

Õieti oli ta kummaline mees, see Jack. Ta oli kütt, kuid mitte igapäevane, vaid mees, kelle jahirõõm ja ind põles, et jäädvustada metsalisi filmiribale.

Kuulati pinevalt, kui „filmikütt“ algas: „Olin väikese jahisalgaga laiaades Aafrika rohtlais. Väike jõuk pärismaalasist-kandjaid lookles pikas reas rohus, et kanda meie telki, püsse, toiduaineid jne. Fotokaamerat kandsin alaliselt enesega. Ega tea, kuna saabub soodus hetk.

Mõnepäevase marssimise järgi olin saanud metsikule maale, mis minu mustade tõenduse järgi pidi olema paradisi kütil. Leidsime sobiva laagripaiga ja mustad, kellel kunagi kiiret pole, hakkasid pikkamisi üles lööma telki. Laagrist pooletunni tee kaugusele korraldasime oma vaatlusposti, mille varjasime puude, okste ja rohuga. Maskeerimine oli täielik. Olin rahul.

Pärast einet asusin oma kõlarik-ka nimelise musta saatjaga — Kwamaga ja väikese varustusega vaatluspostile.

Päikeseketas puudutas kaugel kuivanud rohtlaturja. Mitte kau-

gel meist oli loomade joogikoht, kuhu öö saabudes tuleb igasuguseid rohtla elanikke janu kustutama. Siin oli mul võimalus filmiribale jäädvustada noid elanikke ja — vahest õnnestub uhkelakalist lõvigi filmida.

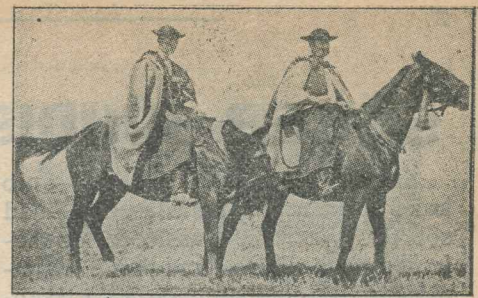
Valvamine lehestikus pole kerge. Kuumus on suur, nii et higi tillukeste ojadena voolab piki ootusärevil keha. Varsti pidin särgi vallandama, kuid häda — nüüd surus terve parv sääski ja kärkseid mu higisele nahale. Kibelus on kohutav, kuid pean olema pingutatult vaikne ning liikumatu; kui ootad kiskjaid.

Kaks tundi kannatasime vaikes piinu. Sää — pikk rohi kõigub ja võime näha toredakehalist vana lõvi. Uhke loom laskub laisalt käppadele, et varitseda saaki. Varsti kõmabki rohtla kapjademüdinast: kari gnuusid tuleb joogikohale. Ees tormab vägev pull, gnuu-karja juht.

Sõnalausemata müksasin Kwamale ribide vahele. Sain vajalikud riistad ja seadsin kaamera „laskevalmis“.

Suur pull ees on vägev loom. Uhkelt kuklasse visatud pääga traavib ta karja ees. Korruga ta seisatub — on märganud tumedat lõvilakka rohus. Vägev pull langetab oma uhkete sarvedega päa ja ootab päätungi.

Järg. lk. 4.

LAUREAATE Kes nad on ??

Tavaliselt tunnustatakse võistlustel ainult neid, kes on tulnud esimestele kohtadele. Meie oma „Loominguvõistluses“ oleme leht-lehelt jälginud, lugenud ja hinnanud ilmuvaid töid. Ja oleme iga töö suhtes võtnud teatava seisundi. Nüüd oleks väga huvitav jälgida, kas see ühtib üldhindegaga. Sellepärast toome seekord hinde tagajärjed täielikult ja jätame nimistust välja need tööd, mis ei saanud ühtegi hinnet. See on ka õiglasem, sest esikohtadele tulnute koha on sageli määratud ainult mõned hääled. Täna sees lehes toome kõik proosatööde hinded; järgnevates numbrites teised alad.

Proosas said punkte:

- 1) U. Kohver, Pähklil 1233
- 2) Männimäe, Värki kiri 531
- 3) V. Pekomäe, Tormilind ja piraadid 495
- 4) Männimäe, Rehetonidid 423
- 5) V. Nerer, Tont vana-aasta õhtul 414
- 6) V. Nerer, Hookuspookus 369
- 7) I. Kelder, Kadunud aegade hämarusest 360
- 8) Joh. Kalits, Vähjale 306
- 9) Mesikäpp, Varblase päevamured 216
- 10) Pat, Maadlusvaim 189
- 11) Männimäe, Loomaaias 157
- 12) P. Kuum, Lipp koduõue 153
- 13) Männimäe, Jõulupuukoolis 144
- 14) A. Feri, Laagris 144
- 15) Männimäe, Sünnipäev 144
- 16) Kaaluste Kaalu, Kink jõuluks 117
- 17) Kaaluste Kaalu, Etteütused 108
- 18) Tõivur, Hulkur-Taat 108
- 19) V. Martinson, Vana-aasta öö 108
- 20) E. Mikson, Vanaisa seiklusi 108
- 21) Ü. Üprus, Majaperemehe „ornung“ 99
- 22) Männimäe, Orav 99
- 23) M. Viirsalu, Nutikas kana 99
- 24) Männimäe, Hirmus asi 90
- 25) A. Hüva, Vahetunnil 81
- 26) Kaaluste Kaalu, Täitesulepää 73
- 27) Viiking, Kasukakrae 72
- 28) Ellen J., Jõulud 72
- 29) E. Moldov, Torm merel 70
- 30) H. K-an, Kliistrid 67
- 31) E. Paju, Esimene jahisaak 64
- 32) K. Pajupu, Hirm 63
- 33) Karusmäe, Treening kõiel 61
- 34) M. Viirsalu, Klapiksime hästi 61
- 35) M. Viirsalu, Väikesed külalised 54
- 36) E. Moldov, Retk järele 52
- 37) F. Kuus, Luhametsa Kaarel 45
- 38) E. Kõrve, Kihlvedu 44
- 39) Kalju, Jõulupuud toomas 44
- 40) Ü. Tammsaar, Luuletaja 38
- 41) V. Nerer, Tasumine 36
- 42) U. Mällo, Pliiatsid 35
- 43) J. Luik, Kui ma saaksin võluda 30
- 44) E. Tasa, Esko esimene jutt 27
- 45) L. Vahur, Minu esimesed püksid 26
- 46) V. Nerer, Jutt 25
- 47) Ed. Eh., Jõulud 24
- 48) V. Toodo, Kuis ma lugema õppisin 11
- 49) J. Puhkason, Jakob Tammest 9

KAS TEIL ON „ÕPILASLEHT“ TELLITUD JUBA AASTA PÄÄLE?

Noorsoo-kirjanik J. Parijõgi

SÕBER JÕUDIS ETTE

Samas klassis algkoolis õpib kaks õpilast, pingikaaslased ja hädad sõbrad. Ja näib klassitöös, et mõlemad on ühte viisi andekad. Kummalegi ei tee matemaatika ülesanded raskusi, emakeele kirjandid kannavad peaaegu ühesuguseid hindeid ja mida oskab üks jutustada, sellega saab ka teine hakkama. Õpetajate ja kaasõpilaste otsus on: mõlemad on andekad.

Nii näiliselt töös, mida saab täita loomuliku taibuga. Ometi hakkab aegajalt paistma, et ühe teadmised on kindlamad ja püsivamad, teise tarkuses hakkavad aga ilmema tühikud ning lüngad. Mida aasta edasi, seda rohkem tulevad vahed ilmsiks.

„Kuule, mis sul viga on, et sa enam nii hästi edasi ei jõua kui ennemalt? Meil läks ju alguses kõik ühte viisi,“ pärib esimene sõber teiselt.

„Ei tea isegi,“ vastab teine. „Ka mina imestan, miks sul paremini läheb kui mul. Mul on vist halvem pää kui sinul, kehvemad anded.“

„Anded on meil ühesugused,“ tõrjub esimene teise kiituse tagasi. „Viga on mujal. Sa oled ehk haiglane?“

Nii jutt lõpebki seekord. Aga teine sõber ei saa rahu, jääb kord pääle tunde kooli ja palub õpetajaga kõnelda. Siis räägib sellele kõik südame päält ära, kuidas sõber temast pikkamööda, kuid järjekindlalt ette rühib. Millest see võiks tulla? Ütlevad ju kõik, et nad on ühte viisi andekad.

„Jaa,“ ütleb õpetaja, „nii see on, seda olen märganud minagi. Ja arvan ka, et olen põhjuse leidnud. Kas tead, sa oled ühe oma ande arendamise hooletusse jätnud...“

„Mis anne see on?“

„See on t ö ö a n d e k u s !“

„Kas sellist andekust ongi?“

„On küll. Su sõbral on anne tööd teha, õigemini — eriline oskus tööd mõistlikult korraldada. Sa mine kord ta juurde koju ja jälgi tema töökava ja päevakorda...“

„Aga õpetaja, laua juures norutaja ta küll ei ole, siis teie eksite, teda võib näha jääväljal uisutamas, linna taga suusatamas ja tänavail jalutamaski.“

„Selles see andekus ja oskus ongi, et oskab aega kasutada ja õigel ajal kõik teha. Ole hää, jälgi kord tema päevakorda ja päevatööd.“

Poiss hakkas teda jälgima. Ja selgus, et teine tööpoolest õigesti oskab aega kasutada ja tööd teha. Tuleb lõunale koju, söök ei ole veel valmis, pool tundi on aega. Teeb selle aja sees kerge ülesande valmis, kas või vigade paranduse. Siis sööb ja pikutabki pool tundi võdis — laseb leiba luusse. Selle järele tuleb juturaamat, siis koolitööd vaheldumisi puhkusega. Ühegi töö juures ta ei noruta, ei istu minutitki laua taga jõude. „Kas olgu töö või puhkus,“ nii seletab ta sõbrale, „logelemine on kõige halvem.“ Ja nii ta teebki tööd õigel ajal, ja jätkub tal aega mänguks, spordiks ja puhkuseks.

„Nii, nüüd ma siis tean,“ ütles teine poiss, kui oma sõbra tööviisiga oli tutvunud, mitte ainult andekusega ei saada edasi, vaid palju rohkem püsiva tööga ja õige ajakasutamise ga.“

J. Parijõgi.

Tegemata kangelasteod

Minu onuke!

Ajalehed kirjutasid rasvaste päälkirjadega: „Lahingud Hispaanias kestavad!“ Just nii see oli. No see ajas mede-meeste vere keema. Kaasiku-Kusti muudkui hüü-

dis: „Aga poisid, — mis me veel ootame!“ Vaigistasime Kustit ja läksime õpetaja puukuuri taha nõu pidama.

Jõudsime ühisele kokkuleppele: „Hispaaniasse!“ Rääkisim loost ka Liidele (sa ju tunnend Ala-Liidet), aga see ütles, et: „Värdi ära sina mine, — las' teised.“ Ütlesin, et ta suu peaks ja sellega oli lool lõpp.

Algas sõit. Istusime Tartu autobusele, et sõita traataiani, ja säält kesköö paiku üle putkata Hispaaniasse. Kuid seikluste lõpp oli hale. „Sel päeval ei olnud kolmel poisil autobuse piletit ette näidata.“ Need olimegi meie. Ja pärast sel-

Nädala-uudiseid

LINAKVALITEET TÖSTMISELE.

Möödunud suvel tunnistati Eesti Lina ja Kanepikasvatajate Selti algatusel terve rida linapõlde paremakvaliteediliseks ja nende põldude seemnesaaki otustati müüa järgmise aasta külviks. Samuti levitab riigimõisade valitsus puh-tamat külviseemet.

ÜLERIIKLIK PÖLLUMAJANDUSE NÄITUS 1943.

Vabariigi valitsuse koosolekul oli kõne all 1. Eesti Üleriikliku põllumajanduse ja teiste majandusharude näituse korraldamise küsimus. Asuti seisukohale, et korraldatav näitus peaks saama suurejooneline ja ajaks valiti 1943. a., mil vabariik saab 25-aastaseks.

TALLINNA VÄLISILME MUUDATUSE FILMITAKSE.

Tallinna linnavalitsus on kultuuril-mile ülesandeks teinud jäädvustada filmis need kohad, kus suuremaid muudatusi ette võetakse.

KUTSEKOOULIDE SEADUS.

Haridusministeeriumis on väljatöötamisel kutsekoolide seaduseelnõu. Eel-nõu valmib lähemal ajal.

LAEVAÜHENDUS NARVA JA SOOME VAHEL.

Neljapäeval otsustati Narvas lõplikult uue laevaliini rajamine Narva ja Kotka vahel Soomes. Ühendust hakatakse pidama kaks korda nädalas.

EESTISÕBRALIK TAANI.

Eesti vabariigi aastapäeva pühitseti sel aastal pidulikult ka Kopenhaagenis. Osa võttis ka Kopenhaageni linnapääl.

TARTUS 5000 ELUMAJA.

Valminud kokkuvõtte järele on Tartus 5000 elumaja. Uutest ehitustest on püstitatud kõige rohkem kahekordseid maju. Üldse ehitati aastast 61 elumaja juurde.

PRIIDU PUUSEPP 50-AASTANE.

11. märtsil saab 50-aastaseks meie tuntuim kooliraamatute autor õpetaja Priidu Puusepp, kelle „Keelelised harjutused“ on omal ajal olnud iga õpilase raamatupaunas.

E. Tamm

Jõõpre Malva

Test

Enne jõulu korraldati meil koolis test. Oh seda ärevust! Kell kõlises, algas tund. Õpetaja tuli klassi, paberid käes ja teatas, et tuleb loodusloo test. Anti igapähele paber kätte, kus olid küsimused pääl. Üteldi, kes vastab kõik õieti, saab väga hää; kes jätab vastamata — saab n õ r g a.

Siis polnud muud, kui pane paberile, mis meelde tuleb. Minule tõi see test õnne.

gus ka, et Tartus polegi veel traat-aeda.

Onuke, — egas ma'i tahtnudki minna, aga Kaasiku Kusti ajas kangesti pääle. Vaat', kus siis kallid kased kaotasid jälle palju omi raagus oksid. Värdikene.

ME OMA SULEGA

E. Kolks, 15 a.
Märjamaa

Sõudjad

Ei lained paati kohuta:
see lõikab vooge põiki!
Mis elu hädaohuta —
rõõm ees ja taga hõikab.
Üks aerulöök — nii mitu kätt —
Viib paadi hüpetega.
Vee kaldal viipab tuttav rätt
ja õnnitleb me tegu.
Teed laineist läbi raivata —
ses rõõmu, tuld ja jõudu!
Jõud musklitesse paisata,
siht ise kätte sõuda!

L. G. Käiss
Vana-Roosa

Tondid rehetoas

Olin kuue aastane. Isa-ema läksid onule võõrsile ning lubasid tagasi tulla alles järgmise päeva hommikul. Nii jäin üksi koju. Istusin lauda, et sirvida pildiraamatut. Kõik oli rahulik. Tuli põles kaminal ja valgustas tuba.

Äkki kuulsin nagu maa-alt mingit tatsutamist. Vaatasin rehetoaukse suunas. Uks nõksatas. Kargasin toolilt, kuid kõik jäi jällegi vaikseks. Istusin endisele kohale, aga pildiraamat jäi puutumata.

Jälle kuuldus kiunumist ja kraapimist. Jäin rahulikult toolile, kuid tundsin, et süda haamerdas pööraselt. Kell oli 12. Kaapimine ja kiunumine jätkus. Karjusin appi. Nüüd kuuldus ragin, keegi koputas uksele. Põgenesin sängi, teki alla.

Viimaks sain aru, et koputaja oli isa. Siis alles ronisin teki alt välja ja lükkasin riivi ukse eest. Isa rahustas mind ja läks vaatama, mis sääl lahti on. Tagasi tulles rääkis, et Muri olevat jäänud rehetuppa, kust see kiunudes ja kaapides rajanud uksepraio vahelt tee õue.

Eha Märtsion
Helme

Vaimud.

Ragin, hoigamine. Kaksteist tumedat põmmu.

Muidugi, kesköö juba käes ja mina ikka veel ei maga. Varjud liiguvad seintel, vajuvad, tõusevad ja kaovad jälle. Taevas, kui need ongi vanaaegsed lossivaimud!

Uks liigub krigisedes ja tuulehoog liigutab laual paberilehte. Keegi astus sisse. Kui ta nüüd jalast kinni võtab... Tõmban teki üle päa ja värisen, süda vasardab metsikult. Kui nüüd saaks süüdata tule, — aga ei julge päädkki vaiba alt välja pista. Kindlasti on see „lossivaim“ või varas.

Tasane kribin, kobin ja — vali mürin ja klaasikildude klirin. Midagi kukkus laualt. Karjatan. Värisen kui haavaleht... Vaikus...

A. Tirusson 14 a.
Võru

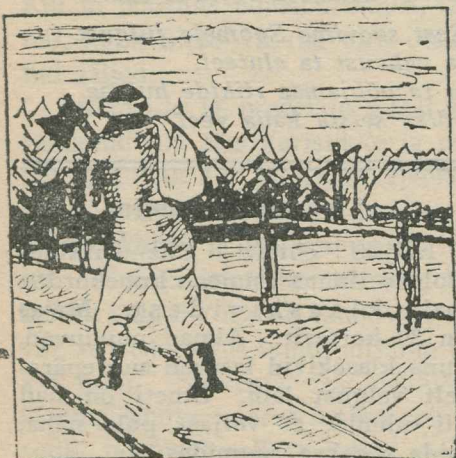
Peedu, 13 a.

Tartu **Suhkur**

P.

Meil oli kodus riiulil suhkrukott. Väike vend Leo nägi, kui ema säält võttis „magusat jahu“ ja võttis ka natuke lusikaga. Hiljem hakkas ta juba peoga pihta. Kõik ema manitsused ja hirmutused jäid asjatuiks. Nüüd tuli isal hää nõu. Ta võttis salaja suhkrukoti ära ja pani peenikese lauasoolakoti asemele. Leo tuligi varsti ja nägi, et kedagi köögis pole, kahmas peotäie soola ja kohe suhu! See oli aga vist väga halb ja ta võttis vett suhu. Kisa päale tulime kööki, kus ema aitas Leol soola suust välja rookida.

Kunagi enam ei läinud Leo sala- ja suhkrut võtma.

L. Vahur 14 a.
Tallinn

Töölt koju
Tušš J.

Tuul ulub korstnas, akna taga möllab maru. Tasane mürts ja jooksmine voodipäitsi ligidal. Hakkas surmahirmus lugema nõiasõnu: „Tsarvi, tsampa, kuntkanti paravintka, must nõid.“

See vist aitas, tuba jäi vaikseks. Jään juba rahulikumaks. Aga, mis see oli?... Minu jalgadel liigub midagi. Ikka ülespoole... Hüppan hirmsa kisaga voodist välja ja jooksen koridori. Tuldi tulega.

Toas oli segadus: vihud ja raamatud põrandal, veeklaas katkisenas säälsamas ning, — pisarad tungisid silmi, minu heegeldustöö ülesharutatuna.

Kõigil oli arusaamatu, kes seda toimetanud. Kui juba küllalt arutatud, tahan uuesti voodisse pugeada, aga mis ma näen. — Vaiba all, keset voodit, magab kerana hall karvane „vaim“ — minu sõber Kiisu.

Kirjavastused.

Hernes Suss, A. Pensa Lahinguväljal, Alet tegemas, V. Ermel Taadid, Lu Suusavõistlus, A. Evert Mu kodumaa, K. Nimvals Kiri sõbrale, Esimene päev koolis, Minu koer, Minu koduümbrus, V. Nerer Igavesele unele, Maja, E. Tökke Mari, Tarzan Eesti on me isamaa, B. Lodjak Linnud talvel, Tuul metsas, S. Suviste Meil on tore suusata, Eesti talv (Aga see on ju vargus!), Õunte vargil, Er. Suviste Hernepüss, Vaprare Eestile, Suusatamas, G. Sule Kodumaa, Talvine õhtu, H. Võsujalg Õnnetus kelgusõidul, MR Pilt, T. Kont Sügisel, Olin uppumas, Kevadtunded, Palve, Vabaduspäevaks, Karskushüüd, V. Gnadenteich Telefon, Lossimägedes, Karusmäe Muistsed mälestused, Soovituseks, Tervitus loodusele, Rehetare, Liumägi, Saanil kooli, Kevadised vood, Varased linnud, Villu S. Talv Petserimaal, H. Hiitamum Soomusrongil — ei.

Lu Öitsel, V. Nerer Siimu unistuste riik, H. Võsujalg Ma korjan postmarke, V. Küla Šapirograaf, Lihtne pall, T. Kont A. Gailiti „Isade maa“, H. Paurson Hale lugu, Kullekene Jää all, L. Tuur Varesed — ja.

OMAVAHHEL

Möödunud numbri kirjavastuseid koostades hakkas otse hale: nii palju oli töid, mis langesid „ei“ alla! Paljud sellepärast, et nad olid šabloonilised. Töid, kus poisid lasevad liulaskmisel ree puruks, oli üle 10-ne, jäüst läbikukkumist ja „uppumist“ — 8. Kas maksab neid kirjutada? Püüd- kem leida uudisalasid, eriti H., N., M. ja R. all. Siis veel: kui ilmub mõni parem töö, siis lähemas postis mitu „sarnast“ tööd. Edasi — ka toon peaks mõnelgi paranema. Eriti vestetes, kus ei tee nalja igasugused „kuradid, tolad, narrid, võmmid jne.“ See on ainult labasuse tunnus. ED

UNGARI PÜHA

Ungari hümn.

Issand, kaitse ungarlast,
Küllust, rõõmu anna,
Vaenlasele vägevast
Aita vastu panna.

Aita vaevast väsinut
Õnnemaile sammu:
Tuleviku maksnud ta
Muistsel vaeval ammu.

Issand, päästa ungarlast
Rasket valupainest,
Tõsta välja hädade
Vintsutavast lainest.

Aita vaevast väsinut
Õnnemaile sammu:
Tuleviku maksnud ta
Muistsel ajal ammu.

F. Kõlcsey järgi A. Oras.

Märtsi viieteistkümnnes. Doonau päikeselisel mail on liikvel juba kevadhaldjaid, kui ungarlased oma rahvuspühal pidulikult pühitsevad iginoore vabaduse sünnipäeva, mis ise küll tegelikult ulatab tagasi ajaloosse ligi sada aastat.

A. 1848 valitses Ungarit Austria keiser Ferdinand Habsburg. Ta püüdis lämmatada ungarlaste riiklikku ja rahvuslikku iseolemist, kitsendades isegi ungarikeele tarvitamist ajalehtede ja raamatute keelena. Sõdureiks värvatud ungari talupojad pidid oma vere valama võõrsil Austria võitmis-isusid teenides. Rahulolematuse võõra valitsuse vastu kasvas. Oodati parajat hetke. Kui siis saabusid lääne poolt — Prantsusmaalt ja Itaaliast sõnumid revolutsioonidest, siis löi lõkkele ungarlastegi kaua salajas küdenud vihameel. „Õigust ja vabadust nõuame“ hüüti üle Madjaria.

Siis koitis 15-nes märts. Juba varasest hommikust saadik kihasid Budapesti tänavad vaimustatud rahvahulkadest. Kõigi rindu ehtis ungarluse sümbol — puna-valgeroheline kolmvärvpaal. Ungari suurim luuletaja Petöfi, Jókai, Irinyi, üliõpilased ja teised võtsid rahva nimel ühe Budapesti trükkikoja oma valdusse ja lasksid ilma tsensori loata trükkida kuulsad 12 nõudmispunkti ja Petöfi sütitava vabaduslaulu „Üles madjar“ (vaata eelmine „Õpilaslend“). Rahvusemuuseumi ees koguneti avalikule koosolekule. Tõusis kirjeldamatu vaimustustorm, kui Petöfi siin oma tulisõnalise rahvuslaulu juba mitmendat korda sel päeval ette luges. „Üles madjar — maa sind kutsus“ vaimustas kuulajaid samas paigas kangelastegusid korda saatma kannatava isamaa hääks.

Soome keele kursus

Seuraavana¹ päivänä oli Laurin pöydällä² Smk. 2 : 40 ja vieressä³ lasku, joka⁴ oli näin⁵ kuuluva:

Lasku
Lauri velkaa äidille⁶

	Smk.	Pennia
Laurin onnellisesta kodista ⁷ 10 vuoden ⁸ aikana ⁹	Ei	mitään ¹⁰
Kaikesta hänen ruuastansa ¹¹	Ei	mitään
Kaikesta hoidosta ¹² hänen sairautensa ¹³ aikana	Ei	mitään
Hänen vaatteittensa ¹⁴ ompelemisesta	Ei	mitään
Koska äiti on ollut hyvä häntä kohtaan ¹⁵	Ei	mitään
Yhteensä	Ei	mitään

Austria lubas täita, mida ärganud ungarlus nõudis. Ometi ei peetud lubadust, nõudmised jäid täitmata. Algas sõda — Ungari vabadusvõitlus. Sangarlik oli Ungari väikese rahvusarmee heitlus, kuid ülevõimu ees pidi murduma kangelaslikemgi vastupanu. Taas algas Ungarile raske rõhumisaeg. Ometi oli märtsi 15-ndal ülev mõte vabadusest liikuma pandud. Ajaloolist päeva pühitsetakse vabas Ungaris rahvuspühana.

Tänavusel vabaduspühal läkitavad Eesti õpilased Ungarisse oma südamlikemad tervitused. Olgu hõimutervitatud uljas madjarirahvasja tema õppivad noored siit põhjalast kaugele sugulaste poolt!

Löviapäev (algus lk. 1).

Lövi ei lase oodata. Maadligi litsutuna ligineb ta mõne hiiliva sammuga. Nüüd sööstub nooljas keha läbi õhu — kuid langeb kedagi tabamata rohusse. Saak on nihkunud ainult objektiivile nähtava kiirusega kõrvale. Kolm korda hüppab lövi jälle rohus. Nüüd on isegi juhi-pulli sarv teda haavanud. Vihaselts viskub lövi nüüd oma saagile küljelt. Kuid nii kiire kui on lövi, veel kiirem on vana pull. Välgkiirelt on temagi vägev keha pöördunud ja nüüd paiskub lövi tabatuna vägevaist sarvist jälle tagasi.

Löville aitab sest. Möirates ja sabaga vihaselt rohtu pekstes kaob ta pikkade hüpetega kaugusse.

Vägev pull aga tõstab võidukalt oma pää selga ja viib karja jooma.

Minul on aga aparaadis mitukümmend meetrit kallist filmiriba.“

Lauri oli jo pannut rahat taskuunsa¹⁶, mutta¹⁷ luettuaan¹⁸ äitinsä laskun punastui¹⁹ hän²⁰, ja kyynleet²¹ tulivat hänen silmiinsä²². Hän antoi²³ rahat takaisin²⁴, syleili²⁵ äitiänsä²⁶ ja pyysi²⁷ häneltä anteeksi²⁸. Anteeksiantamukseen²⁹ ei maksanut mitään.

1 järgmisel, 2 laual, 3 (selle) kõrval, 4 mis, 5 nõnda, nii, 6 emale, 7 õnneliku kodu eest, 8 aasta, 9 jooksul, ajal, 10 mitte midagi, 11 kõige tema toidu eest (-nsa, -nsä lõpp on kolmanda isiku omistusliide), 12 hoidmise, hoolitsemise eest, 13 haiguse (-nsa kolmanda isiku omistusliide), 14 riiete, 15 tema vastu, 16 oma tasku, 17 aga, 18 olles lugenud, pärast lugemist, 19 punastas, 20 ta, tema, 21 pisarad, 22 ta silmi, 23 andis, 24 tagasi, 25 süüles, kaisutas, 26 oma ema, 27 palus, 28 andeks, 29 ka andeksandmine mitte.

R. Haav, 14 a.

Avinurme

L.

Me hõimude Kodu

Sääl, kus on kaljusid, kus on järvi, sääl asub Soome, me hõimumaa. Sääl, kus on pakast ja lumetormi, soomlased sinna löid kodumaa.

Sääl, kus Imatra purustab kallast ja järvedest täidetud maa, sääl virmaliste vehklevast vallast nad leidsid endile kodumaa.

Sääl põhjamaa päikese kullas asub tuhandejärve maa, kel saartest on palistud kallas. Teda vaenlased võita ei saa!

Sest soovime Soomele julgust ja vahust ta eluteel, et ta põhjamaa riikide hulgas võiks seista kaua veel.

Akendeta maja.

Hiljuti ehitati Ühendriikides Toledo linnas esimene kuuekordne maja klaaskividest. Majas on 39 korterit. Aknad puuduvad, kuna klaaskivid lasevad suurepäraselt valgust läbi. Ometi on nad nii tuhmid, et väljast pole näha, mida tehakse ruumides.

Klaaskivide paheks on vaid see, et nad on liiga õhukindlad.

Õhtul, kui kõikides korterites põlevad lambid, pakub klaasmaja muinasjutulist pilti. Tundub nagu oleks see mõni jääst ehitatud loss.

Esimene suur klaasmaja äratas Ühendriikides laialdast tähelepanu ja juba lähemal ajal asutakse teiste samasuguste ehitamisele. Klaaskivid on odavad ja säilitavad hästi soojust.

Tolmune Täht ei läinud sugugi mitte koha oma omni tagasi. Minek selleks, et öelda hüvasti, tähendas tema arvamuse järele juba asumist koduteele. Ja Kiopo pärast ei tarvitsenud ta tagasi minna. Ta oli hundile selgesti mõista andnud, et neil suur teekond ees seisab ja et Kiopo seeparast tema ligiduses peaks hoiduma; ta ei tarvitses vaid liig ligidale tulla, et teda segatud ei saaks. Ja Kiopo oli teinud, mis talt oli oli sasinud.

Ilma et uuesti hakata Goshmiliiga jägema, tuis ja jooksis kiiresti minema, kuni puud ta oma varju haarasid. Ja kui ta oli läinud, vaatas Goshmili talle veel kausa ainult järele. Siis hakkas ta pillikudema. See ütles talle vastuvaidlematult ja sel-

Goshmiliiga juhtus teisiti. Tema ei rahuldunud ses vaikimises, tõstis Bula oma koonu ja ulus. pikkamisi künkalt alla. Ja kõrgele ülal temast kuld-kemaks. Ja kui varjud kasvavad pikiks, sammus ta ta tundis, kuidas raskus ta siidames muutus veel ras-Ornalt silistas Tolmune Täht tema läikivat karva, seda!"
gesti nagu ütlevad sõnad: "Ära tee seda! Ära tee mid. Ja see vaatas talle otsa pilguga, mis ütles sel-Ilma sõnagi lausumata selgistas ta Bulale oma plaavälja läinud. Bula muudugi oli oma perega kodus. Tema suureks pettumuseks oli Bultuk Raskes siidamega läks ta ülespoole hoberbase

matu arvamus; põlnud midagi mõistlikumat. Kui ta lõpeks märkas, et Tolmune Täht kangekaelselt jäi oma kavatsuse juure, mõnises ta Ornalt ja etteheitvalt ning juba tal käe sügavasti oma kasukasse suruda. Ja tema sooja karuhoolduse häa terve lõhn köditas poisil nina ja sisendas talle tunde, olla kodus: nõudmine end igaveseks Carbumasse peita, varjule kõrgist, indiaanlaste tormilise kiisu ja lobisemise eest. Aga siis meenusid talle taas Suur Üksildane, ja kõik need asjaolud, mida see talle oli öelnud, ja need vaevasid ta päd enam kui Goshmili lõhn ta nina koditas.

matu arvamus; põlnud midagi mõistlikumat. Kui ta lõpeks märkas, et Tolmune Täht kangekaelselt jäi oma kavatsuse juure, mõnises ta Ornalt ja etteheitvalt ning juba tal käe sügavasti oma kasukasse suruda. Ja tema sooja karuhoolduse häa terve lõhn köditas poisil nina ja sisendas talle tunde, olla kodus: nõudmine end igaveseks Carbumasse peita, varjule kõrgist, indiaanlaste tormilise kiisu ja lobisemise eest. Aga siis meenusid talle taas Suur Üksildane, ja kõik need asjaolud, mida see talle oli öelnud, ja need vaevasid ta päd enam kui Goshmili lõhn ta nina koditas.

Ja pääle pulmadepidamise ja surma oli sel alal

utada. "Jää siia ja rasvu," see oli tema kõiguta-läbi ränmata, ja reisisund tähendas liha luudele loo-tis vaid, et Tolmune Täht kavatses suuri kangusi- et on olemas selline asi, nagu kohustus. Tema mõis-letada. Kas ta ei suutnud, või ei tahtnud aru saada, pole täidetud, sisendab tunde, mis võib isegi une pe-ka tunnet, ja et kõht, mis mitte küllalt marjadega-sega. Ent Goshmili vastas, et toit tähendab ühtaegu-siin pole tegemist mitte tohtlus-, vaid tundeküsimu-otsida. Tolmune Täht katsus talle selgeks teha, et kui ainult energiliselt otsida ja teada, kus maksab-seid kooni, ja marjaaeg ei olevat ka veel mitte mööda, enam ei jätku, leiduvat siiski alati jõekaldal rasva-gelt, et ta on nart kui lähed. Isegi siis, kui tükukdest-pilkudega. See ütles talle vastuvaidlematult ja sel-Goshmiliiga juhtus teisiti. Tema ei rahuldunud ses vaikimises, tõstis Bula oma koonu ja ulus.

Ornalt silistas Tolmune Täht tema läikivat karva, seda!"
gesti nagu ütlevad sõnad: "Ära tee seda! Ära tee mid. Ja see vaatas talle otsa pilguga, mis ütles sel-Ilma sõnagi lausumata selgistas ta Bulale oma plaavälja läinud. Bula muudugi oli oma perega kodus. Tema suureks pettumuseks oli Bultuk Raskes siidamega läks ta ülespoole hoberbase

Kulutulena levis see teade laagris. Kas oli Tolmune Täht nendega kaasas? Ja kui ta siiski nende indiaanlaste juures ei ole, siis järgneb ta ometi koos oma hundiga? Ootus ja ärevus kasvas. Kõik tungisid läänepoolse sissekäigu juure ja mõned ruttasid isegi vaatlusemäele, et esimesena seda saatuslikult tähtsat uudist kogeda.

Neil ei tarvitsenud oodata kaua. Peagi pöördus väike salkkond ümber lõunapoolse künkajala. Jaa, Suur Üksildane ratsutas nende keskel. Ta oli koduteel, umbes päevatee kaugusel külast, teistega kokku juhtunud. Aga ta tuli ilma Tolmuse Tähe ja ta hundita. Ja kui ta siis tulles väheste sõnadega teateid andis oma ülesande sooritamisesest, laskus kogu suguharule vallutatud oleku ja peaaegu meeleteid tunne. Asjatult püüdsid Täpiline Kotkas ja mõned teised päälükud julgust uuesti õhutada. Sügav indiaanlaste ebauusk oli laskunud varjuna nende hingedele. Et hundiastim mitte ei tulnud, näitas selgesti: Suur Vaim keeldus neid kaitsmast.

Ja nüüd muutusid asjad halbadest halvemaiks. Kuigi möödusid päevad, ilma et miski oleks märku annud vaenlase liginemisest, surises terve laager rahutustegevaist kuulduisist ja kõik alistusid argusele ja hirmule.

Taas möödus öö täis ootust. Ei juhtunud midagi. Pikkamisi juurdus lootus, et Kollased Koerad on vaatamata oma võidule, nii tõsiselt kannatanud, et nad

kuu ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas.

kuu ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas.

laagrit rünnata ei julge. Vahest on ka mõned nende liitlasist viimsel hetkel loobunud. Ent otse siis, kui see tunne üldiseks hakkas muutuma, purunes ühtlasi lootus teate läbi, et vaenlane on tulemas ja kogu oma jõuga lõunast ligineb.

Terve suguharu oleks andunud meeleheitele, kui mitte Täpiline Kotkas ja Suur Üksildane poleks rahulikku meelt säilitanud. Nad kutsusid päälikud nõupidamisele. Tugevad valvesalgad asetati laagri välisäärele. Vaenlane pidi nägema, et nad tahtsid võidelda, ilma rünnakut ootamata. Samal ajal keelati ära juhul kui vaenlane mitte juba enne öö saabumist ei ilmu, tuld süüdata. Ja lõppeks saadeti välja kaugele põhja preeriasse luurajad, et sääl üllatavat rünnakut vaenlasele ette võtta.

Nii möödus pärastlõuna. Jõudis õhtu. Lühike hämarus preeria kohal muutus kiiresti pimeduseks. Tuli öö. Ülal määratul taevakuplil sädelesid tähed sarnaselt lugematuile laagrituledele, ja jälle ja ikka jälle venisid karjad rändavaid hääli kruuksudes põhjapoolt tulles mööda.

KUUE TEISTKÜMNES PÄÄTÜKK.

Kuidas Tolmune Täht huntidega tantsis.

Kui Suur Üksildane oli lahkunud Tolmusest Tähest, et suguharule tema eitavat vastust viia, ei

kuu ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas.

kuu ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas.

kuu ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas.

kuu ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas. Ja hantki tundis seda tasa, kuid pidevalt kasvatõmninguist sisendas.

vat. Aga nii vagusi kui ta ka hoidus, tema salapärasest külastusest ei andnud miski enam märku. Üksainus kord praksatas tähelepandamatult oks vargsi liikuvate jalgade all. Ent pimedus oli liig suur. Tolmune Täht ei märganud musta hõbedagapiserdatud rüüid, mis hääletult kaugusesse libises. Alles palju, palju hiljem, kui arvutud kuud olid tulnud ja läinud, siis ütles talle mälestus, et see oli olnud Baltuk, kes temale jumalagajatuks veel viimast korda oli ulatanud oma külma nina.

Väikese valgerindse linnukese hommikulaul niris juba läbi vahtralehtede, kui mõlemad rändurid taas teele asusid. Täpsalt nagu nende tulles Carbunale vaatles ka nüüd väike hall rahvas oma urgaskäikudest vargsi suuri kogusid ja vahetas, kui mõlemad mööda olid, häiritult arvamus. Ja kitsais niiskeis käiges tippisid õrnad jalakesed, tuksatusid tibatillukesed vurrukarvad närvilises nobeduses.

Ühe palja mäe tipul, millele nad pikkamisi metsast tulles jõudsid, peatus Tolmune Täht esmakordselt ja vaatas tagasi. Sääl kauguses tõusid Carbuna kõrgustikud vastu sügistaevast ja nende kohal hõljus hommikuudu pikkade joontena. Kas näeb ta neid kunagi enam — või oli see jumalagajātu pilk neile säravaile harjadele ja kaljudele? Süinge hirm tundmatu ees roomas talle südamesse, — hirm nähtamatu ees, mis väljas maailmas teda varitses. Carbuna oli

ATILLA JÄLGEDES

UNGARLANE JUTUSTAB OMA KODUMAAST
MAA, KUS LIPP ALATI POOLMASTIS
VÕIME OLLA UHKED MERELE

Eesti ja Ungari vastastikune hõimusuhtlemine on eriti viimasel ajal rõõmustavalt hoogu läinud. Juba aastaid vahetavad vastastikuse kokkuleppe alusel Tartu ja Budapesti ülikoolid isekeskis üliõpilasi. Täna-

Üliõpilase tuba on ju harilikult lihtne ja sellises ümbruses on keskustella ütlemata kerge ja hubane. Muidugi on madjarlane ise terve oma lõunamaalase elavusega asja juures, ning eesti keel kõlab kauge hõimlase suust laitmatu selgusega.

Mida Sa oma kodumaa koolielust võiksid mainida eriti iseloomustavana Ungarile?

Meil algab koolikohustus juba 6-ndast eluaastast ja kestab kokku 9 aastat, 6 aastat algkooli ja 3 aastat täienduskooli. Meie algkoolidest on ligi $\frac{2}{3}$ usukoguduste ülal pidada, kuna ainult $\frac{1}{3}$ kuulub riigile. Meil on ju usuelu üldse, eriti aga katoliiklaste ringkonnis, väga hoogne. Koolideski peetakse palvused niihästi hommikul enne tundide algust kui ka pärast tundide lõppu. Usuõpetusel enesel on kooli õppekavas kauniski tähtis koht. Algkoolis on igal klassil oma õpetaja, kes õpetab k o i k i aineid ja kasvatab oma õpilasi harilikult terve kooliaja.

Aga kuidas Ungaris õpilasi hinnatakse; kas numbritega või?

Numbritega ikka; algkoolides on hindeiks 1, 2, 3, 4 ja 5, keskkoolides 1, 2, 3, 4 — kuid kõige parem hinne pole 4 või 5, vaid on hoopis 1. Õpilasele antakse kolm korda aastas — jõuluks, lihavõtteks ja kooliaasta lõpuks hindelehed või tunnistused, mis on väikese kaustiku või õpimärkmiku kujulised. Sügisel meil „kliistripühi“ ei ole, sest meil ei kliisterdata aknaid, küll on aga meil oktoobri kuus n. n. viinamarja korjamise pühad.

Milline on teie koolides siseelu, vahetunnid?

Hommikul algab koolitöö kell 8 ja kestab harilikult kella 13.00. Ka pärast lõunat on tunde. Vahetunnid on samasugused kui teil siin Eestis — on samuti oma suur vahetund ja kõik. Klassikorrapidajaks on n. n. h ä t ä š, tähendab „nädalnik“, kuna ta määratakse ikka terveks nädalaks. Mõnes koolis on ühe ühe klassi päle ka kaks. Õpetaja — t a n i t o o — klassi tülles ütleb h ä t ä š v i d j a a s, mis tähendab

vu viibib Doonau linnast Tartu ülikoolis vahetusüliõpilasena stud. phil. Albert Mjazovszky. Ungari kuningriigi eelseisva tähtpäeva puhul usutelin teda, kuna olin eriti huvitunud ungari õppivast noorusest.

dab „tähelepanu, püsti tõusta“. Kui siis õpilased on istunud, teatab h ä t ä š: „Härä õpetaja, annan austusega teada, et täna puuduvad need ja need õpilased“.

Nüüd huvitun sellest, kuidas ungari õpilased Eestit tunnevad.

Mulle näib, et Eestis on Ungari tundmine palju üldisem ja laiem kui Eesti tundmine minu kodumaal. Meie algkoolides üldist maateadust ju ei ole ja hõimumaist kõneldakse harilikult ainult emakeele tunnis. Ka mina kuulsin Eestist esimest korda alles keskkooli teises klassis maateaduse tunnis. Aga hõimumaade tundmaõppimisele aitavad nüüd suuresti kaasa oktoobrikuus peetavad iga-aastased hõimupäevad, mille vastu ungari õpilased kirjeldamatut huvi tunnevad.

HÕIMUPÄEVA PÜHITSETAKSE
MEIL KOOLIDES VÄGA
HOOGSALT.

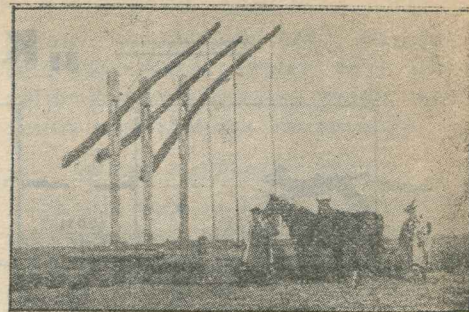
Koolide laulukoorid ja õpilaskestrid esitavad hõimrahvaste helindeid ja huviga loetakse kirjeldusi hõimrahvaste elust.

Mida Sa võid edasi kõnelda sellest, et Ungaris on teie rahvuskolmvärvik alati pooles mastis nagu leina puhul?

Jah, Budapesti Vabadusväljakul lehvib meie puna-valge-roheline rahvuslipp alati pooles mastis, sest meil on alati rahvuslik lein, kuna pärast Maailmasõda võeti meilt ülekohtuselt suurem osa meie riigi maa-alast. Varem oli meie maa-ala 325.419 km², nüüd on see aga ainult 93.073 km², seega oleme kaotanud rohkem kui $\frac{2}{3}$ oma endisest maast ja ligi poole elanikest. Lipuga leinaasendis tahame kõigile meele tuletada, et meile on tehtud ülekohtu ja ühtlasi näidata, et me sellega kunagi ei või leppida. Praegu on minu kodumaa nagu puruks raiutud kehatomp, millel pole käsi ega jalgu. Kas meil pole põhjust leinata, kui Trianoni rahulepinguga on emamaast lahutatud ligi 4 miljonit ungarlast?

Aga mis tähendab öieti „Nem, nem, soha“ (loe näm, näm, šoha)?

See tähendab — „ei, ei, — ei iial“ ja on ühe meie rahvuslaulu algus.

Pussta kaevul

Selle nukkerjõulise viisiga laulu sisumõte on — „ei, ei, — ei iial me ei jää rahule praeguse olukorraga.“ Kui Sa Ungarisse tuled, siis võid Sa paljudes ungari

raudteejaamades näha lillepeenraid, mis kujutavad Ungarit veel tervena ja ta praeguses puruksrairutud olukorras. Äravõetud osad on tumedate õitega lilledest — ning lilledega kirjutatuna seisab sellise lillepeenra all „Ei, ei — ei iial!“.

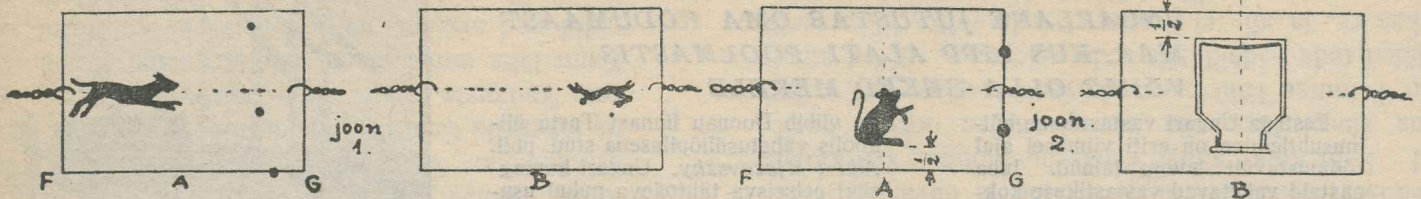
Oo — oleks ju veel nii palju Sult küsida, näiteks Ungari kuulsaist mustlasist, nende nukraist laulest ja nende taidurlikust mängust, kuid teinekord vahest. Küll aga huvitaks mind veel see, mis Sulle meie kodumaalt iseäranis on silma puutunud või meeldinud?

Ma pole veel saanud tundma õpida eesti taluelu, ja linnaelu on ju kõikjal üldjoonis samane. Küll aga puutub Eestis väliselt silma see, et teil on rohkesti puid. Meil Ungaris ei näe isegi maal puumaju; kõikjal on need kivist või vaesemais kohis erilistest savisegust, millele on lisatud hulka õlgi. Edasi ei suudaks järg. lk. 8.

Ungari on viinamarijade-maa

„KÄSIKINO“ KÕIGILE

Liikuvad pildid

Lõigake valgest kartongist ristkülik 5×7,5 cm. Tõmmake mõlemale küljele pliatsiga keskjoon. Joonistusel 1 on näidatud ristküliku mõlemad küljed A ja B. Keskjoonele joonistame tušiga ühele küljele koera ja teisele jänese, nii nagu joonisel näidatud. Siis kin-

nitame keskjoone kohale peenikese nööri (vt. joonisel).

Võtke nüüd nööridest kinni ja keerutage sõrmede vahel, et ristkülik tiirleks telje ümber, siis näeme tiirleval ristkülikul, nagu ajaks koer jänest taga.

Võib teha ristkülikule ka niisugused pildid, kui näidatud jooni-

sel 2. Siin näeksime tiirutamisel nagu istuks hiir purgis. Sarnaseid jooniseid võib kombineerida igaüks ise terve rida.

Seda nähtust on huvitav jälgida, aga kas keegi teab, mis alal kasutatakse seda nähtust tegelikus elus?

R. V.

Ungari (algus lk. 7).

da ma küllalt rõhutada seda, et
**TEIL VÕIB KÕIKJAL NÄHA
VÄGA HOOGSAT EHTUS-
TEGEVUST,**

eriti teie omapärasest päälinnas, kus see on otse valdav. Nagu Sa tead, pole ju Ungaril enam vaba juurdepääsu merele. Me nimetamegi oma suurimat järve Balatonit vahel uhkeldades oma mereks. Võid ju siis kergesti mõista minu huvi teie mere vastu. Arvan, et

**VÕITE OLLA UHKED, ET
TEIL ON NII PALJU MERD.**

Soomelahte ei jõudnud ma ühe vaatamisega küllalt imestada — ja kindlasti tahan teda veel kord näha. Ka teie kevadet ootan ma kasvava huviga.

Mina vaid kinnitan, et meie kevad seda ootamist tõesti väärin ning oma sagedase loengutekaaslasel — jutuka madjarlasel — jumalaga jätnud, annan end tänaval algava märtsi kevadest hõnglevas õdangus, mis tiheneb juba kargeks hämuks, õhtuse tuuleiili tasesse kaisutusse.

J. Urt.

Valev Härmik, 13 a.
Misso

KOOLITEEL

Väike Jütsi kooli ruttab, külmal talvehommikul. Vahel jookseb, vahel lippab, elu sees on ranitsal.

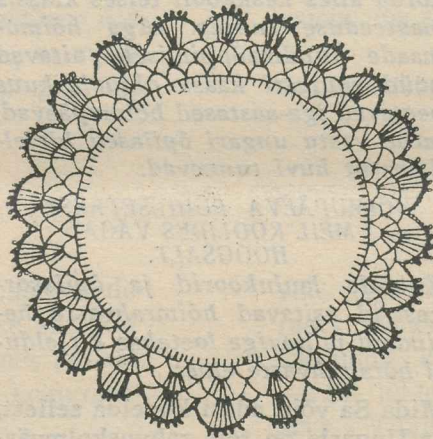
Külm nüüd hakkab väksel poisil, Siiski julgelt sammub ta. Paneb rihmad kinni mütsil, Et ei tuleks hüpelda.

Siiski lootust ta ei kaota, on ta mees ja meheks jääb. Ilmastikku ta ei vaata, kooli ikka ruttab, lä'eb.

Relda Rähni
Nõo

Väike linake

Väike heegeldatud valge linake poleeritud lauale.

E. Tamm
Jõõpre Malva

Lumesõda

Läksin ühel hommikul kooli. Oli ilus sula ilm. Kui koolimajja jõudsin, pidasid poisid parajasti lumetsõda. Kutsusid mindki. No eks läksingi siis. Karjusin: „teist põnnidest pole asja midagi!“ Läks lahti äge sõda.

Agaga õnnetus käi mööda kände ja kive. Sääl juba lendas üks kiviõva lumepall aknasse ja nii õnnetult, et see purunes. Ja sõda oligi otsas.

Ära kaeva teisele...

Kes küll ei ole teinud tikupüssi? Nii mõnelegi ei ole see paugutamise hästi lõppenud. Ka minul. Karjas käies valmistasin enesele sarnase relva inglisevindi padrunist.

Eks siis laadinud ma juba mitmendat korda oma karabiini, kui

Anekdoote.

Teatavasti oli M. Twain mõningatel juhtudel väga ebausklik. Nii oli tal harjumuseks reedel mitte ette võtta midagi tähtsat. Sõber, kellega nad sellest keskustelid, püüdis talle tõendada, et reede ei olegi nii õnnetu päev ja rida suuri mehi, nagu: Washington, Napoleon, Tennyson, Gladstone olevat sündinud reedesel päeval.

„Ja, aga nad kõik ka surid,“ kõlas vastus.

nägin kuusetüvel oravat. Orav, punane kui küps mari, vaatas alla oma sätendavate silmadega. Oli rahutu ja urises, ega näinud sugugi vaimustatud olevat kohtamisest minuga. Jahikirg valdas mu. Endisele püssirohu laadungile panin veel uue laadungi juure ja kõigele sellele rikkusele veel tinaplõnni otsa. Orav oma kõrges vaatluspunktis polnud sellest toimingust nähtavasti huvitatud. Asetasin tiku süüteaugule ja sihtisin siis hoolega. Tõmbasin ropsi tikutoosiga üle sütiku. Püssirohi süüteaugul löi põlema, relv käes hakkas susisema ja käis kole pauk. Tundsin, et sõrmel hakkas soe. Midagi nirisest haljale rohule. Püssirohu suits hahitud, nägin punast vilksatust puude vahelt. Orav, kuuldes sarnast kargatust, oli põgenenud. Mu püssi toru oli lõhkenud ja ühes sellega ka mu sõrm.

Vabadussõda ja noored

KOOLIPOISID SOOMUSRONGIL

Paljude noorukeste närvid soomusrongidel alatises tules on väsimas. Seda märkavad juhid, aga liinipoisid on ka seljataga kooliõpilaste pataljoni ülema ltn. Leithammeli südamel, kes jõulupühadel liinile sõitjaile andis töötuse, et neile saadab kuu aja pärast vahetuse.

6. märtsil marsib 60 Tallinna koolipoissi jaama orkestri saatel, uute vabatahtlikena soomusrongidele... See saadeti noori vabadusvõitlejaid tuleb aga juba uhkes varustuses: igähele neist on äsja antud tuluuued valged poolkasukad ja muud.

Jaama on tulnud saatma ka Tallinna koolitüdrukuid, kes jagavad lilli, suuri punaseid roose.

Hoogsate muusikahelide saatel sõidab välja noorte sõtta-sõitjate sõjakas rong, igal poisil roos rinnas. Teel on meeolelu endastmõistetavalt ülev. Täissõidul pistetakse püssiotsi aknast välja ja paugutatakse. Lasta ju nüüd võib! Nii palju kui keegi soovib!

Valgas — pooled poisid jäävad maha, need asuvad kolmandale soomusrongile. Teised jätkavad teed Petseri sihis, need paigutatakse teisele soomusrongile.

On 7. märtsi õhtuvidevik, kui uudne hulk koolipoisse jõuab Piusa jaama, kus parajasti seisab teine soomusrong. On rong peatunud, tormatakse välja. Ka soomusrongilt tullakse parves vastu — uute kaasvõitlejatega esimesele tutvusele.

„Vaata, kui valged kasukad!“ — „Kui habemes ja mustad, nagu karupojad nad siin on!“ kuulduv vastamisi esimesi imetlusi.

Siis tuleb soomusrongilt mitšman Lutt, lühike, soomusronglaslikult sõnakas ohvitser, ning pöörduv n. ö. tervituskõnega vastsete koolipoiste poole:

„Koolipoisid, kui kord Vabadussõda lõpeb, teie nimed lüüakse kuldtähtedega ajalukku...“

Ja siis uustulnukad ronivad vagnesse, oma uutesse kodudesse, rāpastesse, 4-da klassi vene vagnesse, mille keskel oli igäihel ahi — tepluška.

„All pinkidel on külm... Ülal kolmandal korral aga palav. Sääligineb täisid, nii suuri kui ube...“

Kuid poisid on liinilesõidust vä-

Vilemees maailma kiiremas mängus

==== KUIDAS MÄNGITAKSE JÄÄHOKIT. (Järg.)

Mõned mängijad kasutavad ketta edasiviimisel uisu abi, aga lai maailm ei luba enam uisku muuks kui ainult jooksmiseks, s. t. iseenda edasiasitamiseks — ketast aja aga kepiga. Peatada ja kepile juhtida võib aga ketast uisu abil kaitse- ja keskkolmandikus.

Need on siis kohtuniku-vile põhjused — mis ainult asjatundjale teada.

FAIR PLAY!

„Tuttavaid“ vilesid on terve rodu, niisuguseid, et võtaks või auguga paraadnavõtme ja vilistaks nii et aitab. Igatahes kõik toorused, ebaausad nükked, vale kehavõitlus ketta pärast, lubamatu kepi hoidmine jne. lubavad mängusegajal — kohtunikul publikut ärritada oma ereda vilega. Ja siis lähevad jooksust kuumad mehed noruspäi pandist välja ja karistusajamõõtjate stopperid teevad nüüd väga aeglaselt tik-tak-tik.

Kohtunik võib mängija kuni kümneks minutiks kõrvaldada. Mängija teatab enesest karistusajamõõtjale ja alles pärast „istumist“, s. t. karistusaja möödumist saab ta jälle mängu. Vahepeäl keegi ka-

ristatut asendada ei saa. Väravavahi karistusaja kestel võib üks väljamängija väravasse asuda, aga ainult oma tavalise varustusega.

KETAS POLE KURI KOER.

Ja siis veel — lamav, või põlvitav mängija, väljajäetud värava-vaht, ei tohi ketast puutada, muidu sünnib jälle äpardus — kaks minutit. Viskab keegi kepiga ketast — jälle vile, ketas pole kuri koer!

Normaalne heitlus ketta pärast kehaga on lubatud, nii kasut. rinda, õlga või selga ja kanadalased on selle võistluse täiuslikkuseni arendanud — knock down ilma käteta. Ainult seda mängijat võib lükata (mitte kättega), kelle valduses ketas on. Kaitsekolmandikus kaetakse kõik ründajad ja takistatakse neid oma kehaga. Uued kanada määrused annavad suures väravaohus käest heidetud kepi eest vastasele värava. Keskkolmandikus visatud kepp maksab — viis minutit. Väravavahi sellelaadilised eksimused lõhnavad aga „Bully“ järele.

Seepärast siis kohtunik vilistabki.

Mürskude sajus

sinud, kobivad oma kohale ja heidavad varsti kohe magama.

Läbi ukse aga... kuulevad: rong, juba soomusrong, hakkab liikuma. Kuhu poole, ei ole läbi une võimalik selgusele jõuda, ja varsti kohe avatakse kahurituli: üks, kaks, kolm, neli haugahtavad kahurid järjestikku, väike hingetõm-

bus ja jälle uus valang granaate. Esimene uni sõjamuusika saatel, kursseerides sõjajumala kiigutusias edasi ja tagasi.

PARIM
RAAMAT
KINGIKS

on

DEKLAM

ATSIOONE

H. Jānes
E. Looga

Kirjastus
KOOL
Tartus

ALGKOOLILE

Õpilastele
kupong nr.

19

Kõigile

Mõned lahendajad on pöördunud „Õpilasteleht“ mõistatusnurga poole küsimusega, kas nende poolt koostatud mõistatusi avaldatakse.

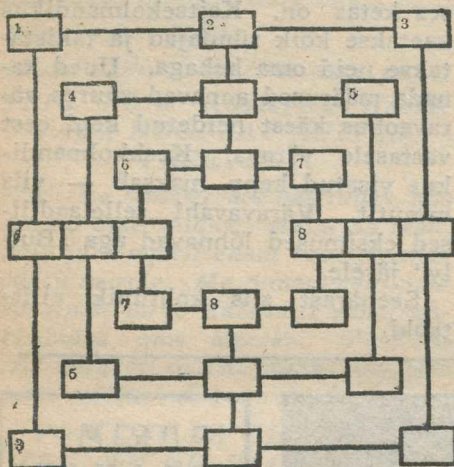
— Avaldatakse küll. „Õpilasteleht“ mõistatusnurg püüab käesolevas aastakäigus avaldada vähemalt ühe töö iga kaastöölise-mõistatusesaatja sulest.

Niisiis — ärge pange pahaks, kui leiata oma mõistatuse näit. alles eelviimses numbris.

Mõistatusnurga toimetaja.

Lahendajaile väljaspool Tartut.

„Õpilasteleht“ mõistatuste lahendusi võite saata lahtisel postkaardil (5-sendilise margiga).

78. Maagiline silbistik.

Juurdelisatud kahekümneneljasse ruutu paigutage antud silbid nii, et saaksime järgmiste tähendustega sõnad (paremale ja alla):

1. maakond Eestis, 2. jõgi Lääne-Eestis, 3. jaam Tallinna lähedal, 4. saar Hiiumaa vetes, 5. eesti poeet, 6. „Urmas ja ...“, 7. tegelane Tootsi lugudest, 8. muude sõnad „sadama“.

Silbid on järgmised:

da — da — di — ge — ge — ka — ka — kas — ke — ke — la — la — la — maa — me — ri — ri — ri — ri — sa — sa — sa — sa — sa — sa.

79. Ristarvud.

M. Tsäko
Kiidjärve.

$$\begin{aligned} &.. 0 : .. + 1 .. \times 3 = .. 3 .. \\ &1 .. + 7 : .. + .. = .. 6 \\ &.. 5 \times .. - 6 : 4 = ... \\ &.. + 5 \times .. - .. = .. 1 \end{aligned}$$

$$.. 3 .. + .. + 2 .. + .. 1 = 1 ..$$

Iga kahe punkti asemele asetada üks arv 0-st kuni 9-ni nii, et ülesanne lahenduks. Lahenduse kergenduseks on juba osa arve antud.

Neil oli „nuppu“!

Nr. 13-nda lahendasid õigesti:

A. Pääsukene, Juunilill, Filatelist, Põhjala Madrus, V. Einpere (4), V. Tammekeivi, M. Tsäko (7), K. Rebane, V. Klaus, Padaäss, R. Kriisa, V. Nerer, V. Helila (2), V. Schasmin, L. Annus (2), O. Kallasma (6), J. Saarmann, K. Saks, K. Raig (4), H. Purje, Noorkotkas, H. Tomberg, Hõbe Nool, Virupoeg (3).

Nr. 14-nda õigesti lahendajaid oli kolmveerandsada.

M. Jensen, A. Aboltin, Aili, H. Jakobs, H. Raudmaa, Ü. Ploomann, I. Heinsoo (4), E. Jaanson, H. Nõmm, J. Tamberg, E. Oispuu, Vestmann, Piibeleht, E. Lutsar, K. Laas (2), K. Lõokene, I. Raid, E. Ernits (2), A. Puusepp, Filatelist (5), H. Uusen (2), A. Kiirmann (2), O. Lausing, H. Mällo, E. Lõhmus, A. Helstein, Virupoeg, R. Pöder, V. Nerer, K. Silla, R. Kriisa (3), K. Veerman, Almborg, V. Helila (2), R. Haav, H. Paurson, A. Pensa (3), O. Kangur (2), G. Käiss, Nukitsamees (7), V. Orav, H. Mets, A. Määrits, J. Ummik, L. Tuul, Põhjala Madrus, A. Laipemäe, U. Riit, H. Hein (2), V. Einpere, A. Pääsukene, E. Igarik, E. Kõrve, V. Gnadenteich.

Õnnelikud...

Nr. 13.

V. Einpere — „Sõnajala õis“.
K. Tomberg — „Esimene kiri“.
M. Tsäko — pildimapp.

Nr. 14.

Põhjala Madrus — „Õppursõduri sõjatee“.

A. Puusepp — „Jõuluõhtu“.
K. Silla — „Esimene kiri“.

Lahendused.

„Õpilasteleht“ nr. 14.

60. Joosep Toots.

Numbritele vastavad järgmised tähed: 1 — k, 2 — g, 3 — m, 4 — u, 5 — v, 6 — n, 7 — d, 8 — a, 9 — t, 10 — l, 11 — s, 12 — e, 13 — i.

Asendades numbrid vastavate tähtedega, saame järgmised O. Lutsu teosed: „Iiling“, „Kuidas elate“, „Avasilmi“, „Talvised teed“, „Siniallik“ ja „Udu“.

61. Leida pääsetee!

62. Matemaatiline ülesanne.

Otsitavad arvud on 25 ja 20.

63. Kavalad tiigrid.

Järgmisel ööl tulid tiigrid kahekaupa kõrvu, pigistades äärmised silmad kinni. Kui nüüd tiigrikut sihtis kahe põleva silma vahele, siis kuul lendas tiigrite päade vahelt läbi.

TÄNASED AUHINNAD:

1. Soome keele õpetus — P. Puusepp.
2. Vana aastakäik „Õpilasteleht“.
3. Mustjärve sünd — J. Kõrv.
4. Ristsed — J. Oro.

Vahva sõdur

Vaterloo lahingus langes noor inglise trummilööja prantslaste kätte vangi. Ta viidi kindral Marat' ette, sest oletati, et ta on salakuulaja.

„Kes sa oled?“ küsis kindral.

„Trummilööja tema majasteedi Inglise kuninga väes!“ vastas vang.

Kindral tahtis tema sõnade tões veenduda ja käskis tuua trummi. „Löö taganemise signaali!“ käskis ta.

„Seda signaali ma ei tunne!“ vastas sõdur, „meie juures pole seda tarvis.“

Vastus meeldis kindralile ja ta laskis inglase vabaks.

H. Verev, 14 a.

Ahja

N.

A t s : „Näe, kui viletsasti elekter põleb... Kahvatu, vilkuv...“

A n d r e s : „Noo — see ju selge asi: selleks see uus vee jõu-jaam ehitati, nüüd elekter lahja.“

Järgmine

„ÕPILASLEHT“
ILMUB PILDIRIKKA

Kevadpühade

NUMBRINA.

Veronika

Palmõli

Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

TOIMETUS JA TALITUS: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. TALLINNA ABITALITUS: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastu tav toim.: M. NURMIK. Tegevtoim. ja talitusjuht: E. TONISMÄE. Toim. sekret. ED. TASA. Väljaandja: TARTUMAA ÕPETAJATE LIIT. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuste hind: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm.

J. Mällo trükikoda, Rüütli 4, Tartus, 1937.